Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal Realisatie Groene Groei
Programma Netcongestie (LAN)

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_LAN / 108808834

Datum 2 november 2026
Betreft Voortgang aanpak netcongestie FGU-regio

Geachte Voorzitter,

In het eerste kwartaal van 2026 zijn het Rijk, de regionale netbeheerders, provincies en gemeenten gestart met een gezamenlijke regionale versnellingsaanpak om de netcongestie in de Flevopolder, Gelderland en Utrecht (de FGU-regio) aan te pakken. Het doel is om de stabiliteit en veiligheid van het elektriciteitsnet te waarborgen en tegelijk zoveel mogelijk ruimte vrij te maken voor maatschappelijke doelen op het gebied van woningbouw, verduurzaming, mobiliteit en de economie.

In recente Kamerbrieven[1] heeft het kabinet de Kamer geïnformeerd over de resultaten van de aanpak in de eerste helft van 2026. Dankzij de getroffen maatregelen kwam er vanaf 1 juli jl. voor 224 partijen in de FGU-regio ruimte vrij op het net voor een nieuwe aansluiting of een uitbreiding van hun capaciteit.[2] Het ging daarbij om een aanzienlijk deel van de partijen op de wachtlijst met maatschappelijke prioriteit, waaronder ziekenhuizen, onderwijsinstellingen en drinkwaterbedrijven. Voor een groot deel van de provincie Utrecht bleek echter dat er geen ruimte was voor nieuwe of zwaardere aansluitingen. Wel is in de gehele FGU-regio, inclusief de provincie Utrecht, voldoende transportcapaciteit beschikbaar voor een belangrijk deel van de woningbouwopgave in de komende jaren.

Elk halfjaar maken de netbeheerders de balans op en bepalen hoeveel ruimte de maatregelen hebben vrijgemaakt op het elektriciteitsnet en daarmee verantwoord beschikbaar kan worden gesteld aan partijen op de wachtlijst. Met deze brief informeert het kabinet de Kamer over de voortgang van de aanpak van netcongestie in de FGU-regio en over de ruimte die vanaf 1 januari 2027 geleidelijk beschikbaar komt voor partijen op de wachtlijst.

In een deel van de FGU-regio komt opnieuw ruimte beschikbaar

De afgelopen periode is intensief samengewerkt tussen provincies, gemeenten en netbeheerders. Dit heeft veel potentiële ruimte opgeleverd. De maatregelen hebben echter tijd nodig om te worden geïmplementeerd. Het gaat bijvoorbeeld

[1] Kamerstukken II, 2025/26, 29023, nr. 638 en Kamerstukken II 2026/27, 29023, nr. 735
[2] De ruimte is vrijgekomen op het TenneT-netvlak. De regionale netbeheerders zorgen vervolgens voor de inpassing van partijen op hun net. Hierdoor kan het voorkomen dat enkele partijen langer moeten wachten.

om het sluiten van contracten met bedrijven of het plaatsen en vergunnen van batterijen en gasturbines. Daarnaast werken de betrokken partijen gezamenlijk aan de realisatie van belangrijke netuitbreidingen. Dit biedt op termijn perspectief voor alle gebieden.

Vanaf 1 januari 2027 kan in drie van de vijf deelgebieden beperkt transportcapaciteit worden vrijgegeven aan partijen op de wachtrij. Deze partijen zullen de capaciteit naar verwachting pas na de winter daadwerkelijk gebruiken, omdat eerst inpassing op het regionale net en technische aanpassingen nodig zijn. Na de winter worden nieuwe maatregelen operationeel, waardoor meer ruimte ontstaat. Dit is vooral van belang in de gebieden waar deze winter nog aanvullende noodmaatregelen nodig zijn.

Actuele situatie in de deelgebieden:

- Dodewaard en Dronten/Harderwijk/Hattem (gebieden 2 en 4): In deze twee congestiegebieden is respectievelijk 32 MW en 34 MW aan ruimte vrijgemaakt. Hierdoor kunnen, naast partijen met maatschappelijke prioriteit, ook enkele overige partijen op de wachtrij vanaf 1 januari 2027 worden aangesloten of hun transportvermogen vergroten.
- Zuidelijk Flevoland, inclusief regio Amersfoort (gebied 1b): Hier is beperkte ruimte beschikbaar (5 MW), waardoor in dit gebied vanaf 1 januari 2027 partijen met maatschappelijke prioriteit op de wachtrij worden aangesloten.
- Rondom de stad Utrecht (congestiegebied 1a) is het tekort ten opzichte van een half jaar geleden weliswaar afgenomen, maar is er nog geen ruimte die verantwoord kan worden vrijgegeven.
- Rondom de stad Doetinchem (gebied 3) zijn tijdens het vorige vrijgavemoment in juni vrijwel alle partijen met maatschappelijke prioriteit die toen op de wachtrij stonden, aangesloten. Op dit moment is geen aanvullende capaciteit beschikbaar voor verantwoorde vrijgave. De netbeheerders blijven samen met overheden werken aan de maatregelen om zo snel mogelijk ruimte op het elektriciteitsnet te creëren en perspectief te bieden aan partijen die wachten op een aansluiting of uitbreiding van hun transportvermogen.

Deze uitkomsten laten zien dat de situatie in de FGU-regio nog precair is en dat er verschillen bestaan tussen de deelgebieden. Rond de stad Utrecht duurt het naar verwachting nog minstens 6 tot 12 maanden voordat er ruimte ontstaat, terwijl in andere deelgebieden aanvragen met maatschappelijke prioriteit al kunnen worden aangesloten. Tegelijkertijd is er in de gehele FGU-regio, inclusief de provincie Utrecht, voldoende transportcapaciteit beschikbaar voor een belangrijk deel van de woningbouwopgave in de komende jaren (het zogenoemde ‘onderhanden werk’). Tot slot staan, net als in andere delen van Nederland, in de hele regio nog veel niet-geprioriteerde partijen, zoals bedrijven, op de wachtlijst.

Het kabinet en alle betrokken partijen zijn zich zeer bewust van de impact van de situatie op inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. We blijven ons daarom gezamenlijk inzetten om maatregelen te realiseren, de beschikbare netcapaciteit zo goed mogelijk te benutten en zo snel mogelijk meer ruimte vrij te maken voor partijen die wachten op een aansluiting of uitbreiding van hun

transportvermogen. Deze aanpak brengt ook kosten met zich mee die hun weerslag vinden in de nettarieven. Bij het inzetten van maatregelen is daarom ook nadrukkelijk aandacht voor de kostenefficiëntie van maatregelen, mede met het oog op de betaalbaarheid.

Aanvullende maatregelen worden ingezet om kritieke winterperiode te overbruggen

Hoewel in een belangrijk deel van de FGU-regio ruimte is gecreëerd die vanaf 1 januari 2027 aan partijen kan worden toegewezen, blijft de korte-termijn situatie op het stroomnet in delen van de regio in de aankomende winter kritiek. Het elektriciteitsnet wordt namelijk in de winter, op de koudste dagen tijdens piekuren, het zwaarst belast. Voor de komende winter voorzien de netbeheerders mogelijke overbelastingen in de congestiegebieden rond de stad Utrecht en in het zuidelijke deel van Flevoland (gebieden 1a en 1b). Hierdoor is er in de aankomende winter een verhoogd risico op storingen. Daarom moeten de netbeheerders aanvullende maatregelen treffen om de winterperiode te overbruggen om de stabiliteit van het net te borgen.

Om het net op kritieke momenten te ontlasten, zetten de netbeheerders op twee strategische locaties in het net noodstroomvoorzieningen in, nabij Houten en Almere. Deze bestaan uit een combinatie van batterijsystemen en aggregaten die draaien op HVO (hernieuwbare brandstof, een fossielvrij alternatief voor conventionele diesel). De voorzieningen worden enkel ingezet wanneer het elektriciteitsnet overbelast dreigt te raken. Naar verwachting is dit slechts enkele keren nodig tijdens de koudste weken van de winter, met name op momenten waarop er weinig opwek is van zonne- en windenergie. Daarna worden de installaties weer verwijderd. De afgelopen periode hebben de netbeheerders, provincies en gemeenten Houten en Almere intensief samengewerkt om de voorzieningen te realiseren. Het kabinet spreekt zijn waardering uit voor de manier waarop de betrokken partijen dit gezamenlijk hebben aangepakt.

De inzet van noodstroomvoorzieningen is een uitzonderlijke maatregel buiten het reguliere instrumentarium voor congestiemanagement, die zo min mogelijk wordt ingezet. Dat deze maatregel nu toch nodig is, komt onder meer doordat andere, meer wenselijke maatregelen niet tijdig beschikbaar zijn. Daarbij speelt mee dat een belangrijke installatie voor regelbare opwek in Almere onverwacht niet inzetbaar is, en dat het ingroeipad en opbrengst van flexibel vermogen bij kleinverbruikers is vertraagd.

De noodzaak om in de winterperiode tijdelijk op deze uitzonderlijke maatregel terug te vallen, onderstreept de complexiteit van de aanpak van netcongestie in de FGU-regio en de bereidheid van alle betrokken partijen om alle mogelijke maatregelen te benutten, ook als deze onconventioneel zijn. De samenwerkende organisaties in de FGU-aanpak zetten erop in om de beschikbare netcapaciteit zo veel mogelijk te benutten voor partijen op de wachtrij en tegelijk de grenzen van het net zorgvuldig te bewaken. Daarbij kunnen tegenvallers niet altijd worden voorkomen. De noodstroomvoorzieningen zijn nodig om deze tijdelijk op te vangen en tegelijkertijd de voortgang van de bredere aanpak te waarborgen.

Directoraat-generaal Realisatie Groene Groei
Programma Netcongestie (LAN)

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_LAN / 108808834

Voorkomen en beperken van stroomuitval

In uitzonderlijke situaties – zoals bij zeer ongunstige weersomstandigheden in combinatie met incidenten – kan nooit volledig worden uitgesloten dat het elektriciteitsnet overbelast raakt. In dat geval kan het noodzakelijk zijn dat netbeheerders preventief vermogen afschakelen om schade aan het net te voorkomen. Zoals aangekondigd in de brief van 21 april jl. heeft het kabinet met netbeheerders en sectorpartijen verkend of het gericht, tijdelijk en preventief afschakelen van enkele partijen kan voorkomen dat netbeheerders hele netdelen moeten afschakelen.

Een van de verkende mogelijkheden was het invoeren van noodbeperkingen in het openbaar vervoer, zoals het afschalen van de dienstregeling in uitzonderlijke situaties. Met de OV-sector is onderzocht of dergelijke beperkingen kunnen helpen om acute overbelasting van het elektriciteitsnet te voorkomen. Uit de technische analyses van de netbeheerders en vervoersbedrijven blijkt echter dat het afschakelen van het openbaar vervoer in noodsituaties slechts beperkt bijdraagt aan het verminderen van netoverbelasting, terwijl de maatschappelijke gevolgen zeer groot zijn. Het kabinet acht deze maatregel daarom niet effectief en proportioneel.

Wel hebben netbeheerders een groep grote afnemers in de FGU-regio bereid gevonden om hun elektriciteitsverbruik in noodsituaties te verminderen of af te schakelen. Een aantal van deze partijen kan op afroep van de netbeheerder overschakelen op de eigen noodstroomvoorziening, waardoor ze dus geen stroom afnemen van het net en zo de belasting van het net te verminderen. Daarnaast bereiden de netbeheerders communicatie via regionale en sociale media voor om inwoners bij dreigende overbelasting gericht op te roepen tijdelijk minder elektriciteit te gebruiken, om op die manier verder bij te dragen aan maatschappelijke bewustwording en eigen handelingsperspectief van netgebruikers. Mocht het in uitzonderlijke situaties toch noodzakelijk zijn om preventief netdelen af te schakelen, met stroomuitval voor huishoudens, bedrijven en maatschappelijke instellingen tot gevolg, dan kunnen de netbeheerders snel handelen en inwoners en bedrijven tijdig informeren.

Tot slot

Het kabinet blijft de Kamer via de reguliere rapportages over de landelijke aanpak van netcongestie informeren over de voortgang van de aanpak in de FGU-regio.

Hoogachtend,

Jo-Annes de Bat
Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei